

**Toelichting bij de kaart met overstromingsgevoelige
gebieden voor de watertoets**

2014

1. Inleiding

De kaart van de overstromingsgevoelige gebieden speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van de watertoets (www.watertoets.be) en is ook van groot belang voor de informatieplicht die geldt bij de verkoop en verhuur van vastgoed in overstromingsgevoelige gebieden (<http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/informatieplicht>).

De kaart van de overstromingsgevoelige gebieden bevat 2 lagen:

- de laag van de effectief overstromingsgevoelige gebieden (donkerblauw): Dit zijn gebieden die recent nog onder water liepen. Of waarvan modellen aangeven dat het er om de 100 jaar of frequenter overstroomt.
- de laag van mogelijk overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw): Deze gebieden overstroomden uitsluitend bij heel extreme weersomstandigheden. Of bij een defect aan de waterkering, zoals een dijkbreuk.

De kaart wordt regelmatig geactualiseerd. Op 1 juli 2014 werd een ministerieel besluit¹ goedgekeurd voor de wijziging van de kaart. Deze wijziging is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 22 augustus 2014 en is van kracht vanaf 1 september 2014. De vorige versie van de kaart werd op 14 oktober 2011 door de Vlaamse Regering goedgekeurd en was van kracht sinds 1 maart 2012.

2. Mogelijk overstromingsgevoelige gebieden

De mogelijk overstromingsgevoelige gebieden zijn samengesteld op basis van volgende databronnen:

- De van nature overstroombare gebieden (NOG):
Deze gebieden zijn afgebakend op basis van de bodemkaart. Uit de bodem kan afgeleid worden welke sedimenten zich in het verleden hebben afgezet als gevolg van overstromingen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen gebieden die overstroombaar zijn
 - vanuit de zee of Westerschelde
 - vanuit een rivier of waterloop
 - door afstromend hemelwaterDe gebieden die overstroombaar zijn vanuit de zee of de Westerschelde zijn niet opgenomen in de laag van de mogelijk overstromingsgevoelige gebieden. voor de provincies West- en Oost-Vlaanderen.
Ook de zones die reeds bebouwd waren bij de opstelling van de bodemkaart (de zogenaamde antropogene bodems) met een harde bestemming² zijn niet opgenomen

¹ Ministerieel besluit houdende wijziging van bijlage I van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

² Hiermee worden gronden bedoeld die volgens de gewestplannen bebouwd kunnen worden. Meer concreet gaat het om zones die volgens de gewestplannen aangeduid zijn als woongebied, openbaar nut, dienstverlening, recreatie, bedrijventerreinen en andere infrastructuur gebieden

in de lichtblauwe laag, aangezien er op deze locatie geen informatie beschikbaar is over eventuele historische afzettingen van water in het bodemprofiel.

Tot slot zijn zeer sterk opgehoogde terreinen zoals de haventerreinen en een aantal stortplaatsen eveneens uit deze laag geknipt;

- De sigmazones: Dit zijn gebieden die door de Vlaamse overheid geselecteerd werden in het kader van het Sigmaplan (www.sigmaplan.be), omdat ze mogelijk als gecontroleerd overstromingsgebied kunnen ingericht worden;
- De mijnverzakkingsgebieden: mijnverzakkingsgebieden worden gekenmerkt door een verstoring in de topografie die veroorzaakt is door verzakkingen in bodem en ondergrond in de omgeving van de Limburgse mijnen waar vroeger steenkool werd ontgonnen. De huidige mijnverzakkingsgebieden omvatten alle gebieden waar mogelijk een impact kan zijn als gevolg van de mijnontginning. In de lichtblauwe laag is enkel een beperkte selectie van de mijnverzakkingsgebieden opgenomen, met name die zones waar belangrijke depressies zijn en er in geval van falen van de pompen mogelijk wateroverlast kan optreden. De overige mijnverzakkingsgebieden waar de waterafvoer nog grotendeels gravitair kan verlopen, werden niet meer opgenomen op de kaart;

De oppervlakte mogelijk overstromingsgevoelig gebied bedraagt 201.831 ha.

3. Effectief overstromingsgevoelige gebieden

De effectief overstromingsgevoelige gebieden zijn samengesteld via de omhullende contour van de recent overstroomde gebieden, gecorrigeerd op basis van het digitaal hoogtemodel (ROG-DHM) en de gemodelleerde overstromingsgebieden langsheen onbevaarbare en bevaarbare waterlopen (MOG).

De kaart van de recent overstroomde gebieden (ROG) bevat alle gekarteerde overstromingen uit de periode 1988-2012. Deze gegevenslaag is opgesteld op basis van een zo volledig mogelijke inventarisatie na elke overstroming en is gebaseerd op waarnemingen van waterloopbeheerders, helikoptervluchten, meldingen van de brandweer, e.d. Deze data worden gecorrigeerd aan de hand van het digitaal hoogtemodel.

Waterloopbeheerders maken ook gebruik van computermodellen. Deze modellen simuleren de debieten en waterpeilen in de waterlopen, alsook de overstromingen langs de gemodelleerde trajecten. Deze modellen worden afgetoetst aan de realiteit. De gebieden waaruit na deze oefening blijkt dat overstromingen er zich statistisch gezien vaker dan eens in de 100 jaar voordoen, worden opgenomen in de laag van effectief overstromingsgevoelige gebieden. Voor de nieuwste versie van de kaart werden alle beschikbare nieuwe modelleringen gebruikt die opgemaakt zijn in uitvoering van de Europese Overstromingsrichtlijn.

De oppervlakte effectief overstromingsgevoelig gebied bedraagt 73.481 ha.

4. Risicozones

De overstromingsgevoelige gebieden zijn geen synoniem voor de op federaal niveau afgebakende risicozones voor overstroming. De federale criteria voor deze kaart stipuleren immers dat enkel overstromingsdiepten hoger dan 30 cm mogen in rekening gebracht worden en dat bij de intekening van de overstromingscontouren de herhalingsperiode beperkt moet blijven tot 25 jaar. De risicozones voor overstroming omvatten dan ook een kleinere oppervlakte dan de overstromingsgevoelige gebieden.